

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ח' סיון תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין יב | דף הכולל: גיטין כא.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן קל"ו עד סימן קל"ז סעיף ב'.
מוסר: שמירת הלשון - 'והנה ידוע' עד 'ועתה נדבר אודות כח השמיעה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. אהבת ה' פרק ד סוף פרק ה

לקיים בנו חכמי ישראל: מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א פונה לבית החולים

הציבור נקרא להתפלל ולעורר רחמי שמים עבור הגאון רבי ירחמיאל גרשון בן מרים לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל

הציבור נקרא להתפלל ולעורר רחמי שמיים עבור הגאון רבי ירחמיאל גרשון בן מרים לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל. מבית הרב נמסר: בעקבות שינוי במדדים וקוצר נשימה הורה רבינו מרן שליט"א בליל חג השבועות לפנותו לבית הרפואה מעיני הישועה, במהלך הלילה התייצב מצבו. והתקיימו תפילות וסעודות החג והשבת בחדרו שבבית החולים. על פי החלטת הרופאים ישאר רבינו מרן שליט"א בבית החולים למעקב והשגחה.

לקיים בנו חכמי ישראל: מרן ראש הישיבה הגאון רבי גרשון ירחמיאל אדלשטיין אושפז בבית החולים במהלך ליל חג השבועות. מרן ראש הישיבה, בן ה-100, פונה מביתו לבית החולים 'מעיני הישועה' בבני ברק לאחר קוצר נשימה. תפילות רבים נערכו לרפואתו בישיבת פוניב'ז ובהיכלי התורה והישיבות במהלך החג והשבת.

מרן הגר"ח מוולאז'ין עסק בלימוד משניות, ולפתע נתקל במשנה קשה להבנה. שעה ארוכה עמל בנסיון לרדת לשורשי המשנה ולהבינה, אך לא עלה בידו. מתוך יגיעתו המרווה ואימוץ מוחו נפלה עליו תרדמה, ולפתע פתאום...

לימוד תורה בגן עדן

והחזקת הישיבה אשר הקים במסירות נפש בוולאז'ין, בה למדו והתעלו גדולי תורה רבים. רבי חיים כיתת את רגליו אל פתחי נדיבים, ביקש את עזרתם, התרימם בדברים היוצאים מן הלב.

סיפור פלאי שסיפר הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל, חתן מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, וזה דבר המעשה: מרן הגאון רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל, התמסר כל ימיו להקמת

הגיח לעברו בחלום אותו יהודי גביר שלעילוי נשמתו עסק בלימוד המשנה ופניו קורנות ומאירות... היהודי הלז, שכל ימיו עסק במסחר ובקושי ידע ללמוד, הרצה בפניו את המשנה, הסבירה יפה יפה, האיר אותה באור חדש ובוהק, תירץ את כל השאלות, יישב את כל הסתירות, סיכם את הדברים בצורה נאותה, ולאחר ש'וידא' שרבי חיים הבין את המשנה היטב - דמותו נמוגה מנגד עיניו של רבי חיים, שהתעורר מבוהל וכל גופו מכוסה זיעה קרה... לאחר כמה שניות של התאוששות, כשעודו משתומם לנוכח המחזה המבהיל אותו ראה, בעודו המום מהעובדה שאותו יהודי סוחר ביאר לו את המשנה הדק היטב - הפטיר רבי חיים ואמר: "ואנוכי לא ידעתי, ששם למעלה זה הולך כל כך מהר... שכל כך מהר מבינים את התורה היטב, שכל כך מהר ניתנת הזכות לרכוש קנייני תורה..."

כלומר: עצם העובדה שיהודי שמחזיק לומדי תורה זוכה בקנייני התורה והופך לגאון תורני בעולם האמת - זה כלל לא היה חידוש בעיני רבי חיים, פשוט שזה כך. החידוש היה שזה קרה כל כך מהר - שיהודי שבעולם הזה בקושי ידע צורת אות, הופך בעולם הבא לגאון תורני - זו חדשה מסעירה, זו עובדה אותה גילה רבי חיים עכשיו..

(אור שרה)

באחד הימים הגיע לביתו של יהודי זקן ועתיר ממון וביקש ממנו תרומה בסכום גבוה למען הישיבה. הלה נעתר והקדיש חלק גדול מהונו לטובת הישיבה, כשרבי חיים מבטיח לו כי בתמורה הוא ילמד משניות לעילוי נשמתו לאחר פטירתו מהעולם הזה. העיסקה סוכמה במילים ברורות, נסגרה בין שושביניה. הגביר מאושר היה על הזכות שנפלה בחלקו - שלאחר עלייתו למרומים ילמד רבי חיים משניות לעילוי נשמתו, ורבי חיים היה מרוצה מתרומת הענק שניתנה לטובת הישיבה.

חלף זמן, והיהודי העשיר הלך בדרך כל הארץ והובא למנוחות. רבי חיים לא שכח את הבטחתו, ומאותו יום ואילך - החל ללמוד משניות לעילוי נשמתו של הנדבן היקר, שהותיר חלק ניכר מרכושו לטובת הישיבה. באחד הימים, רבי חיים יושב ולומד משניות כדרכו, ולפתע הוא נתקל במשנה קשה להבנה, שככל שהוא מרבה לעיין בה ובמפרשיה - הוא חש כי היא מסובכת ומורכבת יותר ויותר והוא פשוט לא מצליח לפצח אותה. שעה ארוכה עמל רבי חיים בנסיון לרדת לשורשי המשנה ולהבינה, אך לא עלה בידו. מתוך יגיעתו המרובה ואימוץ מוחו נפלה עליו תרדמה, שמורות עיניו נעצמו.

ולפתע פתאום, בעיצומה של השינה הקלה שחטפה אותו,

**יהודי פנה למרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל ושאל:
'בביתי יש אקווריום ובו דגים, וכאשר טפטפתי
טיפות מים לאקווריום, הדגים כלל לא קפצו
לקראתם. רק כאשר אני זורק אליהם את
האוכל, הם קופצים עליו כמוצאי שלל רב'**

צורך סיפורים על גישמאק בלימוד התורה

המים, ולכן, כל טיפה חדשה שמתווספת לים חשובה להם עד מאוד! לעומתם, הדגים שבאקווריום מצומצמים במחשבתם. הם חושבים שכל העולם מסתכם בצנצנת הקטנה שבה הם שרויים, אין להם תפיסה והבנה במרחבי המים ובחשיבותם, לכן טיפת מים נוספת שמגיעה לצנצנת המוגבלת שבה הם חיים, לא מעלה ולא מורידה, בבחינת טיפה המתבטלת בשישים.

אוהבי התורה וחושקים בה, מכירים בחשיבות לימוד התורה ובערכה, לכן הם מעריכים כל חידוש בתורה, כל הבנה נוספת בדברי הגמרא והמפרשים. ככל שאדם גדול בתורה - הוא נחשף יותר לעמקה, ולכן התורה מקבלת אצלו משמעות אחרת. על מנת להגיע לאהבת התורה יש להשקיע בלימוד התורה ולבטל את כל רצונותינו האחרים. אדם שיש לו רצון להצליח בתורה, הקדוש ברוך הוא ירעיף עליו 'ערימות' של סייעתא דשמיא. וכבר אמרו רבותינו ז"ל (מגילה ו:): יגעת ומצאת - תאמין!

במדרש כתוב (בראשית רבה צז), שעל אף שהדגים חיים בתוך מים, באוקיינוסים ובימים הממלאים שני שלישי מהעולם, כאשר יורד גשם הם מתלהבים וקופצים לקראת כל טיפת מים חדשה שיורדת מן השמים.

'מה דגים הללו גדלים במים, כיון שיורדת טיפה אחת מלמעלה מקבלים אותה בצמאון כמו שלא טעמו טעם מים מימיהם - כך ישראל גדלים בתורה, מכיון שהם שומעים דבר חדש מהתורה, הם מקבלים אותו בצמאון.

בהקשר למדרש זה, מובא בספר 'אוצרות התורה', שאדם הגיע למרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל ושאל: "בביתי יש אקווריום ובו דגים, וכאשר טפטפתי מים לאקווריום, הדגים כלל לא קפצו לקראתם. רק כאשר אני זורק אליהם את האוכל, הם קופצים עליו כמוצאי שלל רב".

השיב לו הגר"ח: הדגים בים נמצאים בשטח גדול כל כך, עד שהם הופכים להיות מבינים גדולים במים. מרחבי המים הענקיים מעניקים להם מושגים חדשים בערכם, בסגולתם ובחשיבותם של

ראש הישיבה הבחין שהנער לומד בבית המדרש וחשש שאולי הנער לא הבין את דבריו, לכן ניגש אליו והבהיר לו את הענין בשנית: 'בני, הבנת שלא התקבלת לישיבה, הלא כן?' 'אכן הבנתי'. קם הבחור לכבוד ראש הישיבה והסביר: 'הרכבת יוצאת רק בעוד שעתים, לא חבל על הזמן בינתיים!'

ראש הישיבה הבחין כי הבחור נחן באהבת תורה, התפעל ואמר לו: 'התחרטתי, התקבלת לישיבה! בחור שאהבת תורה כה עזה מפעמת בקרבו, ראוי להתקבל לישיבה.'

עד מהרה הפך הבחור להיות חביבו של ראש הישיבה. ראש הישיבה הקפיד שתלמידיו ילכו לישון בזמן כדי שילמדו טוב ביום המחרת, לכן בלילות היה נוהג לכבות את האורות שבבית המדרש. באחד הלילות, שמע ראש הישיבה קול ניגון של לימוד הבוקע מבית המדרש. נכנס הרב והבחין שהנער שמואל עומד בחלון ולומד לאור הירח. 'מדוע לא הלכת לישון?'

שמואל הסמיק, 'לצערי איני כשרוני כמו שאר הבחורים, ולכן כדי להספיק את מה שהם מספיקים - אני צריך ללמוד גם בשעות הלילה'. תשובתו הכנה ריגשה שוב את ראש הישיבה, והוא ברכו בחום: 'בזכות שאתה עומד על רגליך ולומד בשעות הלילה המאוחרות, יתן לך ה' כח ותזכה לרגלים בריאות וחזקות לאורך ימים ושנות חיים!'

הנער שמואל המתמיד זכה ברבות הימים להיות פוסק הדור, הלא הוא מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל. בערוב ימיו סיפר הרב את הסיפור הזה והוסיף שזכה להגיע לימי זקנה כשרגליו בריאות וחזקות, ולא היה זקוק למקל הליכה, בזכות ברכתו של רבו, ראש ישיבת חכמי לובלין, הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל.

(מטעמים לשולחן שבת - מה אהבתי תורתך)

בחור הגיע לביתו של מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל, ושאלה מוזרה בפיו: 'האם הרב אוהב סטייק?' 'מה זה?! אנני מכיר!'. 'זה בשר משוכב מאד'. השיב הבחור והמשיך לשאול: 'הרב אוהב גלידה?' 'אינני מכיר'. ענה הרב. הבחור הבין שהרב מנותק לגמרי מהנאות העולם הזה, לכן המשיך ללא הקדמות: 'אני לומד כבר שנים בישיבות ואיני מוצא טעם בלימוד, ועל אף שאומרים לי שהתורה מתוקה, איני מרגיש כך. איני מרגיש טעם בלימוד!'

עתה התחיל הרב לשאול: 'מה הדבר הכי מתוק בעולם?' - 'דבש'. ענה הבחור. והרב המשיך: 'האם יש משהו שיאמר שהדבש אינו מתוק?'

'רק אם דעתו השתבשה עליו', ענה הבחור. 'לאו דוקא' - ענה הרב - 'גם אדם בר דעת יכול לומר שהדבש מר, כשיש לו פצעים בפה. הפצעים גורמים לו מרירות בפה! איני מכיר אותך, אבל יתכן שיש לך 'פצעים רוחניים' של לשון הרע, של ניבול פה, של מאכלות אסורות או של ראיות אסורות, שהורסים לך את הטעם בלימוד!'

מעשה בנער ושמו שמואל, אשר עשה כברת דרך עד שהגיע להיבחן בישיבת חכמי לובלין שבעיר וינה, בראשותו של הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל.

'חושבני שעדיף עבורך אם תלמד בישיבה אחרת', הודיע לו ראש הישיבה לאחר שבחן אותו על הסוגיה בגמרא. הנער התאכזב, אך קיבל את תשובת ראש הישיבה בהבנה. כאשר הסתכל בשעונו, הבחין כי רק בעוד שעתים יוצאת הרכבת מוילנא, לכן התיישב בפנית בית המדרש והתחיל ללמוד בשקיקה.

הרב שך כידוע היה ראש ישיבת קרלין בעיירה לולינין שבאירופה, ראש ישיבה ליטאי מובהק שאין לו אלא ד' אמות של תורה בעמל ובשקיעות. לכן הייתה מוזרה בעיניו הבקשה של קבוצה מתלמידיו בישיבה לנסוע אל רבם הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקרלין זללה"ה לחג השבועות. אבל הבחורים לא וויתרו...

המאמר השבועי מהרב ישראל היימן, והפעם: מה שמרן הרב שך למד מהרבי מקרלין

לא רק נכנס לשבועות אלא בעיקר יוצא ממנו ונשאר עם התובנה שלו לכל השנה כולה.

מרנא בעל האבי עזרי כידוע היה ראש ישיבת קרלין בעיירה לולינין שבאירופה לפני שנות הזעם, ראש ישיבה ליטאי מובהק שאין לו בעולמו שום דבר חוץ מד' אמות של הלכה תורה והגיונה בעמל ובשקיעות. לכן הייתה מוזרה בעיניו הבקשה של קבוצה מתלמידיו בישיבה שבאו ליטול את הסכמתו לנסוע אל רבם הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקרלין זללה"ה לחג השבועות.

בימים של ערב חג מתן תורתנו פגש אותי ידידי חסיד קרלין. יהודי עסיסי שתמיד יש לו ווארט טוב על השפתיים להנות אותי ולפעמים גם את הקוראים...

לקראת החג, הוא פותח ואומר לי, אני רוצה לספר לך א'חסידישע מעיישה על... הרב שך!

תודו שזה נשמע מעניין... בפרט כשהוא הבטיח לי שהמסר שלו יכול 'לעשות' לי את השבועות הקרב ובא.

כשהוא סיים את הסיפור הבנתי שעם המסר שיוצא ממנו אני

פשוטה: מדוע היה איכפת להם כל כך למות על קידוש שמו יתברך באותו מעמד? הדרגה הגבוהה ביותר שיהודי יכול להעפיל אליה היא מיתה על קידוש ה' והלא הם יכולים להשיג אותה ברגע ומדוע הם סרבו לכך?

אלא התירוץ הוא, התלהבו הבחורים, שזה בדיוק מה שלמדו בני ישראל שם על הר סיני... למות על קידוש ה' זו בוודאי דרגה גבוהה ביותר אבל זה לא קונץ... החכמה היא לא למות על קידוש ה' אלא לחיות על קידוש ה'! לחיות על פי תורה ולשעבד את כל החיים ואת הגוף על רצונותיו ותכונותיו לחיות על פי רצון ה'. זו התכלית האמיתית! וכל עוד שהם לא זכו לשעבד את עצמם לרצון ה' ולחיות כך הם העדיפו את "דבר אתה עימנו ונשמעה ואל ידבר עימנו אלוקים פן נמות", שאילולי כך גם אם ישיגו את הדרגה הגבוהה אבל הם 'יחמיצו' את העיקר - החיים על קידוש ה'!!

כאמור ראש הישיבה התפעל עמוקות מהתובנה הזו. זה המסר שאמור להדהד גם אצלנו יום אחרי מתן תורה. כשבלב כולנו עדיין מפעמים הרגשות ובאוזנו עדיין מצטלצלים הקולות, נזכור: מה שיש לנו לקחת מהחג הזה ומהמעמד של קבלת התורה זה את הזכות והחובה לחיות על קידוש ה' כל יום וכל שעה.

בעיניו זו הייתה סיטואציה מופרכת לחלוטין לקום ולעזוב את הישיבה, את מקום התורה המובהק ביום חגה של התורה ונתינתה. הוא כמובן ענה בשלילה מוחלטת מה שלא עצר בעד אותם בחורים חסידים נמרצים לקום ולנסוע על אף התנגדותו.

בחזרתם הם נתקלו בלא מעט חשש בראש הישיבה שביקר את נסיעתם בחריפות. "אבל אם כבר נסעתם" אמר להם הרב שך, תגידו לי מה למדתם שם, מה יצא לכם מאותה נסיעה ואיזו התעלות היא הביאה לכם.

הם נענו וחזרו בפניו על דבר תורה חריף ומתוק שהם שמעו מרבים בחג החולף. הסיפור החסידי כמו שהוא, מספר שראש הישיבה התפעל כל כך ממה שהם אמרו לו שלשנה האחרת הוא לא רק הביע את הסכמתו לנסיעה אלא אף נתן בידם מעות להוצאות הדרך.

וכה היה הווארט שהם הביאו איתם מקרלין ושגרם לרב שך להתפעל כל כך.

הרבי'ה שאל, סחו הבחורים בעיניים בורקות, כשמשה רבנו עומד מול עם ישראל והם שומעים את הקול מדבר מתוך האש בדברות הראשונות מבקשים בני ישראל ממשה רבנו "דבר אתה עימנו ונשמעה ואל ידבר איתנו אלוקים פן נמות". והקושיה

האוטובוס מתקרב לתחנה הבאה. יהודה מבחין מבעד לחלון

הקדמי בבחור צעיר שמסמן לנהג לעצור לו. אך הערבי המגושם ממצמץ בעיניים חשוכות, מאיץ מהירות וחולף על פני התחנה. יהודה מרחיק את המכשיר הנייד מאוזנו ומזדעק לעבר האוחז בהגה, אבל הנהג לא נותר חייב...

המסר מנהג האוטובוס.. שווה לקרוא

הנהגות, "מה הסיפור של השכן שלך 'דורשביץ'? הוא התחיל לעבוד עם בחורים או מה? אני שומע משם כל כמה לילות שירים המוניים, דיבורים סוערים רעש ובלגן. מה הסיפור שמה?" "איך ידעת ללחוץ לי על הפתיל הכי מתוח במערכת העצבים?" משיב לו יהודה בשאלה אירונית, "אין לך מושג מה אני עובר עם ה'דורשביץ' הזה" - מתיז יהודה את הד' בזעם - "לאחרונה מישהו שכנע אותי שהוא מתאים לחזק בחורים 'מתנדנדים' ולקרר אותם. ולאחר שהמישהו הזה שאני לא סולח לו שכנע אותי, הוא פשוט לקח את זה ברצינות תהומית. ומאז מידי ליל שישי אני צריך לשמוע את הקולות הצורמניים של החניכים שלו שבאים לאכול אצלו קוגל ופיצוחים ולשתות ביר--- אה, סליחה ר' שרול, רגע אחד".

מעבר לעיקול הרחוב מופיע פרצופו המוארך של האוטובוס. הוא עוצר צמוד לתחנה ופולט ענן של פיח אל האוויר החם. יהודה ממחר להידחק בתוך הגוש האנושי הצובא על הפתח. ממשש בששת-שמונת כיסוי בחיפוש אחר הרב-קו תוך כדי

התחנה עמוסה לעייפה. אנשים תשושים מספיגים את זיעתם הניגרת בפיסות טישיו מקופלות, זאטוטים חסרי סבלנות מתקוטטים ביניהם על דברים של מה בכך, והשמש עושה את מלאכתה נאמנה; קופחת על ראשיהם כגיגית כפויה של רותחין. יהודה עומד שם בין ציבור הממתנינים. מחכה בקוצר רוח לאוטובוס המיוחל. הוא מוציא את הנייד מכיסו כדי לחייג בפעם המי יודע כמה למוקד המידע של 'קל-קו'. לפחות לשמוע את התקדמות האוטובוס המתמהמה, להתעדכן נאמנה ולדעת בוודאות שהוא לא שב על עקבותיו חלילה. רגע לפני שהוא מחייג פוצח המכשיר בצלצול עליז, שיחה נכנסת.

שרוליק מתקשר. זה שתמיד נעים לצלול אתו לשיחת חולין נעימה, מתובלת בשנינות ועוקצניות מתוקים מדבש. יהודה זונח את התעניינותו במה שיש ל'קל-קו' לחדש, מעדיף לענות לשיחתו של שרוליק שמן הסתם תשפר את מצב רוחו הזועף. "תגיד ר' יהודה", מבקש שרוליק לאחר מילות השלום והברכה

הוא מרחיק את המכשיר הנייד מאוזנו ומזדעק לעבר האוחז בהגה: "נהג! למה לא עצרת בתחנה? ראית את הבחור שרצה לעלות! למה לא עצרת לו? אה?"

הנהג מעפעף לעברו דרך הראי שמעל ראשו וממשיך בנסיעה אדישה.

דמו של יהודה תוסס בקרבו, "תגיד, אתה לא מתבייש? אני אפנה לחברה בתלונה! תן לי הרגע פרטים שלך!", ואז הוא מוסיף בלי לחשוב מדיי הרבה - "מה נראה לך? שאתה תוכל להתעלל פה ביהודים כמה שאתה רוצה? אני אדאג שיפטרו אותך! חוצפן!" הישמעאלי מתבונן בו בעיניים רושפות מעם המראה ולאחר כמה שניות הוא מסנן לעברו בתגובה: "אה, אדוני, אתה יעני דואג לאחים היהודים שלך? תגיד לי, זה השכן שלך שאתה ככה שופך עליו את העצבים שלך כבר עשר דקות, הוא לא יהודי? אתה קורא לו 'בושע' ומסבר עליו דברים רעים בבלפון הוא יעני לא יהודי? אה? רק לי אתה אומר חוצפן! גם אתה חוצפן! אתה אל תבוא ותגיד לי איך להתנהג עם יהודים..."

יהודה נאלם דום. פניו מתקרבות לכרכומם של שולי הקדירה; דווקא בן-העם-הדומה-לחמור הצליח לנקב את ליבו ככברה ולהשמיע בפניו דברים כארס של עכנאי.

אני? מדבר רע על יהודי? מכנה אותו בכינוי גנאי? האומנם?
(דרך חיים - לוח מתמידים)

פילוס דרך. על מושב הנהג יושב ישמעאלי משופם שריח טבק- חרוך וקפה-בוץ נודף ממנו. יהודה מגיע אליו, שולף כרטיס ומניח על מכשיר התיקוף, הנהג מגחך ויהודה מגלה שזהו הכרטיס המגנטי של קופת החולים בה הוא מבוטח. הוא ממחר לפשפש שוב בארנקו המבולגן עד שהוא מוצא את הרב-קו. מתקף בשלום ומתיישב בספסל הקדמי, מאחורי גבו של הנהג.

"אז אתה מבין שרוליק? איצ'ע דורשביץ הלזה מביא אליו הביתה את הבחורצ'קים המתחזקים שלו, ומחורר לי את הראש כל שבוע". האוטובוס עוזב את התחנה וממשיך במעלה הרחוב, בדרך לתחנה נוספת המושמעת בכריזה. יהודה משקיף על הרחוב החולף מבעד לחלון וממשיך לשפוף את זעמו בקול רעש גדול - "לפעמים הם אפילו מביאים איתם מוזיקה רועשת, כזו שמסוגלת לערער את שלוותם של פילים. קרה כבר גם שהילדים התעוררו מהרעש. הבנת? החצוף הזה עושה ככל העולה על רוחו כאילו הוא חי על אי בודד. פושע של ממש..."

האוטובוס מתקרב לתחנה הבאה. יהודה מבחין מבעד לחלון הקדמי בבחור צעיר שמסמן לנהג לעצור לו. אך הערבי המגושם ממצמץ בעיניים חשוכות, מאיץ מהירות וחולף על פני התחנה כשהבחור מנופף בידו מאחור בחוסר אונים.

מרושעות אופיינית.

יהודה לא יכול לסבול זאת.

לאחר התפילה ניגש אליי אחד האורחים, ואמר לי שעם חיתוך הדיבור כזה שחנני הבורא, אולי אהיה הראשון שישאלני ואענה נכון. נדרכת, האיש פתח לפני את התהילים שבסוף הסידור, דפדף לפרק מסוים ואמר לי: קרא את פסוק מ"ז. קראת, האורח אומר לי: תחזור שוב, חזרתי שוב, והוא שוב אומר: תסתכל היטב

האם אנו קוראים נכון? מבחן עצמי בספר תהילים

קבוע, מרחק 13 דקות הליכה מביתי, זה התחיל במנין קורונה מאולתר ברחובה של עיר, המשיך באוהל פתוח שהוקם עד יעבור זעם, וכשוך חמת הקוביז, זה עבר לבייסמנט של בית הגבאי. כאשר נתבקשתי לבוא לקרוא באותו 'קורונה מנין', התנית תנאי עם הגבאי, שאינני בעל קורא קבוע, כי אני נוסע די הרבה לשבתות וקשה לי לקבל על עצמי את העול לדאוג לבעל קורא חילופי, ולכן, כל שבוע הגבאי צריך לשאול אותי אם אוכל לקרוא השבוע.

חוץ ממנין זה, אני משמש כממלא מקום לכתריסר בתי הכנסת בשכונה, ולכן יש שבתות שאני קורא גם פעם שלישית. בשבוע שעבר, שהיו 2 פרשיות, קיבלתי בקשה משני בתי כנסת נוספים. כמו כן הגיע האדמו"ר מקוסוב ויז'ניץ לשכונה לשבת ונתבקשתי לקרוא במנין שערכו לכבודו, וגם בעל שמחה שעשה שבת שבע ברכות באולם סמוך ביקשני שאבוא לקרוא, בקיצור

מאמר נפלא ואקטואלי תמיד, מהרב ישראל קלצקין שליט"א (ירושלים-לייקווד), אותו כתב כהקדמה על אחד מגיליונותיו השבועיים 'מעדני הפרשה' בתקופה האחרונה. במוצאי יום פטירתו של דוד המלך ע"ה בחג השבועות, כדאי לכל אחד לקרוא ולבחון את עצמו..

"בדרך כלל, אני מרוצה ממה שאני ואינני מקנא באחרים, אך בשבוע שעבר היה לי קצת קנאה בבעלי הקריאה שקוראים בהברה חסידית, בהמשך גם תבינו מה הסיבה לכך ומדוע זה קרה בשבוע שעבר דוקא.

מה שקרה לי בשבת שעברה, לא זכור לי שקרה לי מעודי, ולמרות שזה אולי בושה להתוודות ככה ברבים, אפרסם את זה ואולי זה יהיה לתועלת לרבים.

האמת, שזה קרה לי אחרי יום עבודה לא קל, בדרך כלל אני קורא בתורה מדי שבת בבוקר, פעמיים, האחד הוא בית כנסת

נדרכתי, האיש פתח לפני את התהילים שבסוף הסידור ואמר לי: תפתח בבקשה את פרק י"ח ותקרא את פסוק מ"ו: 'בני נכר יבולו וכו' (פסוק קצר בן 5 מילים), אמרתי את הפסוק, והאורח אומר לי: תחזור שוב, חזרתי שוב, והוא שוב אומר: תסתכל היטב.

עצרתי, התבוננתי ונאלמתי דום, החלפתי מיקום של שתי אותיות שמשנה את פירוש המילה ממש להיפך, אך כדי להבין הענין, אתן הסבר.

לכל בעל קורא שקורא גם הפטרות, יש התמודדות עם פרק י"ח בתהילים, כל הפרק מופיע גם בספר שמואל פרק כ"ב והוא גם ההפסטה שנקראת פעמיים בשנה, פרשת 'האזינו' ו'בשבעי של פסח', ויש כמה וכמה שינויים קטנים של מילים ואותיות בין שני הפרקים הללו, למשל: בתהילים נקרא: 'מגדיל ישועות מלכו' בשמואל 'מגדול' ועוד כהנה.

אכן, בשמואל הפסוק הנ"ל הוא גם פסוק מ"ו ומסתיים במילים 'ויחגרו ממסגרותם' ובתהילים מסתיים 'ממסגרותיהם', לתומי חשבתי במשך יובל שנים כי זה ההבדל היחיד בין שני הפסוקים הזוהים הללו.

רק בפעם הרביעית שהקראתי בפניו את הפסוק מצאתי הבדל נוסף, שינוי של מיקום אות שמשנה את הפשט כאמור, באופן משמעותי ולא אגלה לכם את זה, תבדקו לבד, האיש טוען שכבר שאל עשרות בעלי קריאה ואף אחד לא ענה לו נכון.

הייתי נבוך, מאות פעמים אמרתי תהילים בימי חיי ואף פעם לא אמרתי נכון. יתירה מזאת, יש הקלטה ממני של ספר תהילים לפי חלוקה חודשית וגם בה אני אומר לא נכון את המילה הזאת, אכן ידוע לשון התפילה 'ויהי נא דילוגנו עליך אהבה', שמבקשים מה' שגם כאשר מדלגים על אותיות יצרף הקב"ה את התפילות ויסדרם כראוי, אך עדיין...

ועכשיו תבחנו את עצמכם בפסוק הזה, ותגלו בעצמכם איפה טעיתי ומה ההבדל ביניהם בפשט באופן משמעותי.

חמש פעמים בטווח של שתיים (אחד מהם נאלצתי לדחות), כי הזמן חפף למנין שכבר התחייבתי.

מכיון שהיה גם הלל עקב ראש חודש, היה קל יותר לתמרן עם הגבאים שישלחו לעמוד בעלי תפילה מהירים או איטיים וכך הצלחנו לתמרן בין כל המניינים, עם המתנה של דקות ספורות באחד מהם. בנוסף לכך, ניגשתי לשחרית במנין הראשון, בתואנה שזה יום היארצייט של סבתא רבה (מרת נחמה קלצקי ע"ה). כך ידעתי שאני חוסך לפחות רבע שעה.

עקב הל"ז הצפוף, קראתי מהר יותר מהרגיל, גם נאלצתי להתמודד עם בעיה שהיא ייחודית לפרשיות 'תזריע מצורע', שם יש עשרות פעמים המילה 'הוא' שחלקן נקראות עם חיריק, כלומר 'היא', והבקי בדקדוק יודע היטב מתי היא נקראית 'הוא' ומתי 'היא', תלוי בסוג הנגע, בנושא ובמילים הסמוכות, אך קראתי כל כך מהר שהיה קשה לי להחזיק ראש, ובאחד המניינים נעמד מולי מדקדק אחד ומרוב נערווין, תיקן אותי גם כשלא טעיתי ובקול גדול כמובן בלי להסתיר את הנאתו מכל פעם שנכשלת.

לכן, במנין הבא הקדמתי להם מראש טיעון למדני, שהרי אם הייתי קורא הברה חסידית, שניהם נשמעים אותו דבר, 'היא' וזהו, ממילא, אין כאן שינוי במשמעות המילה ויש דין של 'מיגו' (שהייתי קורא בהברה חסידית והם היו יוצאים ידי חובתם) גם אם שיניתי מ'הוא' ל'היא' ומ'היא' ל'הוא'. (הרב שם חלק עלי ואמר 'מיגו להוציא לא אמרינן' ואתה צריך 'להוציא' אותנו ידי חובת הקריאה).

הקריאה האחרונה היתה אצל האדמו"ר, שם כבר יכולתי לנוח קצת ולהסדיר את נשימותיי, לא ממחרים לאף מקום, הרבי אף כיבדני לגשת למוסף, עוד עילוי נשמה לסבתא הצדקת ע"ה שגידלה את אבי היתום.

לאחר התפילה ניגש אליי אחד האורחים, ואמר לי שעם חיתוך הדיבור כזה שחנני הבורא, אולי אהיה הראשון שישאלני ואענה נכון.

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

האם עשוי יכול לטעון ליעקב בשני בצורת פרנסני או הוציאני לחירות?

גיטין דף י"ב

יכול העבד לומר לרבו בשני בצורת או פרנסני או הוציאני לחירות

ברכה אחרת] עונה לו יצחק "הן גביר שמתיו לך ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירוש סמכתיו".

כאשר עשו טוען ליצחק אבינו על יעקב שלקח את ברכתיו, ואומר לאביו (בראשית מ לח) 'הלא אצלת לי ברכה' [שְׁמַרְתָּ לִי

ומדוע איפה חזר והוסיף "ודגן ותירוש סמכתי"ו"
 אלא, כך היא הכוונה: הגמרא במסכת גיטין (יב.) אומרת שבשני
 בצורת יכול העבד לומר לרבו: "או פרנסני - או הוציאני לחרות",
 ואם כן עדיין יכול היה עשיו להתעקש לקבל ברכה למרות היותו
 עבדו של יעקב, והתועלת בברכה זו תהיה - שכאשר תגיע שנת
 בצורת, יוכל עשיו לתבוע גט שחרור מיעקב! לכן, אמר ה"אמרי
 אמת", הוסיף יצחק "ודגן ותירוש סמכתי"ו", ואם כן לא תהיה
 בצורת, "ולך איפוא מה אעשה בני". ודברי פי חכם חן!
 (כמוצא שלל רב - מפי הגאון רבי יצחק וינברג שליט"א כפי ששמע מבעל "פני
 מנחם" זצ"ל)

פנינה נפלאה שלא הודפסה עד כה, נאמרה על ידי האדמו"ר
 בעל "אמרי אמת" מגור לבנו האדמו"ר בעל "פגי מנחם" מגור
 בצעירותו, בעת שלמד עמו מסכת גיטין:
 על מה שטוען יצחק בפני עשיו שאין ביכולתו לברכו, מן הטעם
 ש"הן גביר שמתיו לך" - מפרש רש"י: "מה תועלת לך בברכה? אם
 תקנה נכסים - שלו הם, שהרי גביר שמתיו לך ומה שקנה עבד -
 קנה רבו".
 ואם כן, הקשה ה"אמרי אמת", מהו ההמשך "ודגן ותירוש
 סמכתי"ו" - הרי גם בלי זה אין אפשרות לברך את עשיו, ולכן (כפי
 שפירש רש"י) דילג על כל הברכות והתחיל מ"הן גביר שמתיו לך,

24

שעות
ביממה

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2

הגה"ח ר' **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 2

הגאון ר' **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף מגנוז** שליט"א
הדף היומי בהלכה • צרפתית
שלוחה 2

הגה"ח ר' **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 2

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

הגבאי מכר את העליות ונזכר שיש 'חיוב' בבית הכנסת - מי עולה לתורה?

הנוספות לחיובים. וכשיש חיובים שוים בדרגתם ואין עליות די הצורך - תלמיד חכם קודם; ואם הם שוים בחמתם - יש לערוך גורל; ובשבת יש להקפיד לעורכו באופן המותר. ובמקום שלא מוכרים עליות כאשר יש חיובים, ולאחר שמכר את העליות נזכר הגבאי שיש בבית הכנסת חיוב - המכירה בטלה.

[ביה"ל קלו, א, ד"ה בשבת; בו"מ דרשו, 21 ו-22]

מנהג ישראל מקדמת דנא שבעלי שמחה שונים, וכן יתומים במועדים שונים, עולים לתורה; והם נקראים 'חיוב', דהיינו שחובה להעלותם לתורה. ויש שאינם נחשבים לחיוב, אך נוהגים להעלותם לתורה. ויש מהחיובים שנוהגים לכבדם לפחות בהגבהת ספר התורה. ואף במקום שמוכרים את העליות - ראוי שלא לדחות לגמרי את ה'חיובים', וניתן להוסיף על העליות ולתת את העליות

שבעת ה'חיובים' לעליה לתורה - לפי סדר חשיבותם

4. בעל יולדת (או שהפילה עובר הניכר) מהיום הארבעים ואחד ללידת בן, והיום השמונים ואחד ללידת בת. 5. חתן בשבת 'שבע ברכות', כשהחתונה התקיימה מיום רביעי ואילך. 6. בעל יארציט שחל בו ביום. 7. אבי הבן בשבת שלפני הברית; ויש נוהגים שעולה גם ביום הברית. ויש שנוהגים להעלות גם את המוהל והסנדק.

[ביה"ל קלו, א, ד"ה בשבת; בו"מ דרשו, 8, 9, 10 ו-16]

אלו הם ה'חיובים' לעליה לתורה, לפי סדר חשיבותם: 1. חתן ביום חופתו; ואם החופה בלילה אינו 'חיוב'. 2. חתן בשבת שלפני החתונה, כשמזמרים לכבודו, ואף אם החתונה אינה בשבוע הסמוך. 3. נער מתושבי המקום בשבת שלאחר יום ה'בר מצוה'; ושווה בדרגתו לחתן בשבת שלפני החתונה. ויתכן שהוא חיוב גם בימות החול בפעם הראשונה שקוראים בתורה לאחר ה'בר מצוה'.

יארציט שחל בשבת - האם עולים לתורה בשבת היארציט או בשבת הקודמת?

בשבת 'שבע ברכות' כשהחתונה התקיימה לפני יום רביעי. 5. 'בעל תוקע' ו'בעל תפילה' (שאינם נוטלים שכר) בראש השנה וביום הכיפורים. 6. עליית 'מפטיר' לאָבֵל במשך שנים עשר חודש מהקבורה. וכן נהגו להעלות לתורה מי שצריך לברך ברכת הגומל, העומד לנסוע לפרק זמן ממושך, השב מנסיעה כזו, ואורח נכבד.

[ביה"ל קלו, א, ד"ה בשבת; בו"מ דרשו, 15 ו-20]

כאמור, יש שאינם 'חיוב', אך נוהגים להעלותם לתורה, ומקדימים אותם לאחרים, ואלו הם: 1. בעל יארציט בשבת שלפני היארציט; ואם חל בשבת - נחלקו הפוסקים אם יעלה רק בשבת היארציט, רק בשבת שלפניה, או בשתיהן. 2. נער שאינו מתושבי המקום, בשבת לאחר שנעשה 'בר מצוה'. 3. חתן בשבת שלפני החתונה, כשלא מזמרים לו, כגון בזיווג שני. 4. חתן

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

* אין לטלטל ספר תורה ממקומו הקבוע למקום זמני, אלא אם כן יש במקום הזמני ארון המיועד לספר התורה, והספר שווה במקום זה במשך יומיים לפחות, ובדיעבד די ביום אחד.

* אולם, לצורך אדם גדול בתורה האנוס מלבוא לבית הכנסת לקריאת התורה - מותר לטלטל ספר תורה אף ללא קיום התנאים האמורים, מפני שזהו כבוד התורה; ויש שמתירים אף כשאינו אנוס.

* אין לקרוא לאָבֶל בשבעת ימי האבלות לעלות לתורה, משום שהוא אסור בדברי תורה. ואף רב בית הכנסת וכדומה, העולה בדרך קבע לעליית 'שלישי' בשבת, נהגו שאינו עולה בשבת שבתוך ה'שבעה'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה אופן מותר ללמוד לפני תפילת שחרית?

ואינו צריך להפסיק כל עוד נותר זמן לקריאת שמע ולתפילה. ואף כשהתחיל ללמוד בביתו לאחר שהגיע הזמן - אם יש לחשוש שבגין ההפסקה יתבטל לגמרי מלימודו ולא ילמד לאחר מכן, יתכן שאינו צריך להחמיר, אך יתכן כי עדיף שיפסיק ויקרא קריאת שמע, ואף אם טרם הניח תפילין.

[משנ"ב קו, ח"י, וביה"ל ב, ד"ה מי]

הלומד תורה ביחידות אינו צריך להפסיק לקריאת שמע ולתפילה כל עוד נותר זמן לכך; ואף אם התחיל ללמוד באיסור, כגון המתפלל ביחידות בביתו והחל ללמוד לאחר שהגיע זמן קריאת שמע ותפילה. ויש אומרים שצריך להפסיק. ולהלכה - רשאי להתחיל ללמוד בביתו לפני זמן קריאת שמע, או בבית הכנסת (שמתקיים בו מנין לתפילה) אף לאחר שהגיע הזמן,

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il